

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI, TÁRSADALMI és KÖZGAZDASÁGI NAPI LAP.

Előfizetési árak:

Helyben hához hordva:	
Egész évre	12 ft.
Fél évre	6 ft.
Negyed évre	3 ft.
Egy óra	1 ft.
Vidékre postán küldve:	
Egész évre	14 ft — kr.
Fél évre	7 ft — kr.
Negyed évre	3 ft 50 kr.
Egy óra	1 ft 20 kr.

Szerkesztőség:
Főtit. Hermann-udvar 1. emelet,
a főlépcsőnél.

Bérmmentlen leveleket csak jamert
késtől fogadunk el. Kérlatokat
vissza nem küldünk.

Kiadóhivatal:
Főtit. Hermann-udvar 1. emelet,
a külső folyosón.

Hírdetések díjazabaly szerinti.
Egyes szám 5 kr. ünne- és vasár-
nap utáni szám 3 kr.

A pénzügyminiszter exposéja.

A ki elolvassa Szápáry pénzügy-miniszter beszédét, s igazságos akar lenni, nem nyilatkozhatik másként, mint hogy a miniszter nem szépitett semmit. Nyíltan és őszintén beszélt, s beszédének befejezése mindenkit meggyőzhet arról, hogy a pénzügy-miniszter és a kormány tökéletesen ismerik a helyzetet.

Érdekes kép az, melyet a pénzügyminiszter közállapotaink fejlődéséről számokban kifejezve elének tárt. Az állam iránt támogatott igények valóban óriási mértékben nőtték, s ez igényekkel lépést kellett tartanunk. Például csak a belügyi tárca költsége öt év alatt több mint három millióval növekedett, mert életbe kellett léptetnünk a csendőrség intézményét, melyet az egész ország meglegedéssel fogadott. De növekedtek a többi tárcák költségei is, s a növekedés öt év alatt tíz millióal többet tesz. Pedig a költségvetés mind indokolva vannak a növekedő szükséglettel és felmerült igényekkel.

Azt is elmondta a miniszter, hogy az 1884-ben felmerült tulkadások legnagyobb részét az államvasutak érdekében történtek, körülbelül a két évéről 9 millió forinttal, ami kétségkívül igen nagy összeg, s az államvasutak nagy fontossága dacára az előirányzatnak ily meghaladását megengedni nem lehet, s azért a kormány szükségesnek látta e tekintetben megtenni a szükséges intézkedéseket.

Azt hiszük, hogy a közönség — melyet az ellenzéki sajtó még az utóbbi napokban is tévútra igyekezett vezetni a kérdésben — a miniszter nyilatkozataiból ki fogja olvasni az államvasutak igazgatásában beállott válság okait. Nem személyes tekiutak vezetik a kormányt, hanem tisztán az állam pénzügyi érdekei, melyeket méltán látott fenyegetve az államvasutaknál divott gazdálkodás által.

Teljes megnyugvást találhatunk egyébiránt a pénzügyminiszter azon határozott nyilatkozatában, hogy a kormányának esze-ágában sincs az államvasutakat akár eladni, akár bérbeadni. A kormány nem mondhat le azon előnyökről, melyeket az ország részére a szerencsés közlekedési politika által kivívott. De e közt. meg a között, hogy az államvasutaknál a pénzügyminiszter megkérdezése nélkül dobálódzhasanak a milliókkal, — nagy a különbség.

Ami azonban leginkább megnyug-

tathat a pénzügyminiszter exposéjában, az azon örvendetes tény, hogy az állami bevételekben általában nem mutatkozik csökkenés, sőt a legfontosabb jövedelmi ágakban fokozatos az emelkedés. Az egyenes adók, a fogyasztási adók, a bélyeg- és jogilletékek, a só- és dohányjövdelem, — mind emelkedést mutatnak. A dohánygyárak nem is képesek az igényeknek megfelelni, s ezért még két dohánygyár létesítését kellett foganatosítani.

Különös sulyt fektetett a miniszter arra is, hogy a szeszadóhoz kötött remény megfelelt a várakozásnak. S hogy a nagy beszéd lényegéből semmit se felejtünk ki, meg kell említenünk azt is, hogy a pénzügyminiszter e viszonyokra való tekintetből nem kívánja stietetni az állami jószágeladásokat, főleg azért is, mert bizonyos vidékek és községek, melyeknek helyi érdekeknél fogva szükségük volt bizonyos területek megvásárlására, — e szükségletüket ki-eligítették és így a vételköltségek már csekélyebb, mint az előbbi években. Rosszabb áron pedig nem hajlandó a pénzügyminiszterium az elárúsítására.

És most a beszéd végéhez értünk. Ez igen komoly figyelemztetést tartalmaz, s ez a figyelemztetés szólni csak az országgyűlésnek, hanem az egész nemzetnek.

A kiadásokban nem szabad túl mennünk a pénzügyi helyzet által megengedett határon. Egy szóval, a pénzügyminiszter kimondja, hogy mérsékeljük magunkat, s ne támaszunk az állam iránt olyan igényeket, melyeknek az megfelelni az idő szerint nem tud. Nyíltan kéri a pénzügyminiszter még ministertársait is, hogy a kiadások mérséklésében legyenek segítéegre.

Az utóbbi öt év alatt sok olyan kiadást tett a kormány, melyek halaszthatatlan voltak mindenki elismeri, s melyek megtételére gyakran az ellenzékéről indult ki a sürgetés. Nagy összegeket költöttünk iskolákra, kulturális, gazdasági és ipari célokra. Megtörtént és hasznunkra fog valni. De most a helyzet mérséklést parancsol, mert nem tudjuk, mit hoz a jövő, s hová fejlődnek az általános gazdasági és pénzügyi viszonyok.

A kormányának gondja lesz arra, hogy a kiadásokban való mérséklést ne idézzen elő semmilyen visszaesést, de a megállást, a bizonyos fokú ön-megtagadást érdekeink józan felfogása követeli.

Ismételjük, hogy a pénzügyminiszter exposéja komoly, nyílt és őzinte volt. A helyzetet úgy tárta elének, a milyen. Kétségbeesésre nincs okunk, mert a nemzet erje az állami jövedelmek gyarapodásában nyilvánul, de nem szabad elbizakodnunk és vigyáznunk kell. A közvéleményre — meg vagyunk győződve — általában megnyugtató hatással lesznek a pénzügyminiszter nyilatkozatai.

Az osztrák-magyar vámkonferentiáé hi 19-kére hivattott egybe Bérsébe, csupán csak a legközelebb Romániával tartandó szerződési tárgyalásokra szükséges utasítások megállapítására.

A főrendiház köijogi bizottsága, mint már jelentettük, elogadta az öteves mandátumról szóló javaslatot. A „Nemzet” hallja, hogy a bizottságban érdekes vita volt, bár tagjai legnagyobb része mellette nyilatkozta a javaslatnak. Határozottan csak báró Prónay Dezso szót a javaslat ellen, ki tudvalevőleg a szélsőbal elvi álláspontján áll. Gr. Zichy Nándor elogadta a javaslatot, de követelt bizonyos intézkedéseket, melyek a választási visszaéléseket korlátoznák. S a s a s a József egri érsek azt az eszmét vetette föl, bár konkrét indítványt részben nem tett, hogy nem lehetne-e esetleg oly megoldást létesíteni, hogy a képviselőházi évi cyclusok szerint tagjai egy ötödében mindig megújíttassék. A javaslat mellett gróf Andrássy Gyula és báró Majthényi László tartottak igen nagy figyelemmel hallgatott beszédeket. Szavazás a javaslat fölött nem volt. A kormányt a bizottságban Tiszta Kálmán kormányelnök képviselte.

Törvénykezés.

Az igazságügyminiszteriumban serényen dolgoznak a bírói ügyvitel egyszerűsítésén, gyorsításán és olcsóbbá tételén. Ez okból mindazon ügyek, melyeknek természete az egyes bírói általi intézést megengedi, vagy pusztán chablonszerűek, a törvény keretén belül a társas bíróságok hatásköréből elvonva a járásbírói hatáskörbe ruházva, esetleg pedig a törvényszék hatáskörébe tartozó chablonmunkák elnökkel ellátottak. A végrehajtási, telekkönyvi ügyek; ezek a telekkönyvekkel együtt kivétel nélkül a járásbírói hatáskörbe visszautasítva; — az utóbbiakhoz pedig mindennemű hatósági megkérések stb. stb. Ekként a törvényszékek felszabadulván az inkább kezelési teendők súlya alól, tulajdonképp feladatak fontosabb részére több időt fordíthatnak.

De más irányban is reform készül, nevezetesen az egyes bírák, ügyészek stb. személyi illetményei, t. i. lakpénzük és működési költségeik, s a tényleges viszonyoknak megfelelőleg kipurhatatlan, ezek méltányosabban szabályoztatnak. Ez okból körrendelet menesztetik az összes bíróságokhoz

az ott divó lakbécnek, tűzifa, hus, és fontosabb élelmi szerek árának kipurahatolása végett, és ezek alapján lesznek a személyi illetmények megállapítva.

Fontossággal bír azon rendelet is, mely az elnökök és járásbírák rendelkezésére bocsátott általános összegek takarékos kezelését meghagyja, és az eddigi rendszertelenségnek a tékozlásnak véget vet. Ha csak annyi is lesz elérve, hogy a bíróságok a praclinálát összegeket túl nem haladják, már ez is haszon lesz. Ezen rendelkezéssel egyidejűleg beszüntetve lett a Salopp-rendszer is, a mely szerint eddigelő p. o. végtaryalásra rendszeren sok oly tanult is megidőztek, a kire éppenséggel szükség nem volt, és a kinek megjelztetése bizony el is maradtatott, ha az ügyész, vagy előadó az iratokat lelkiismeretesen átolvasták volna. Az ekként elérendő megtakarítások a törvénykezési egyéb szükségleteinek fedezésére fognak fordíthatni.

ORSZÁGGYÜLÉS.

A képviselőház ülése jan. 12-én.

Elnök az ülést megnyitván, bejelenti, hogy Bekscics Gusztáv képviselő egész-ségének helyreállítására ujabbán 3 haviszabadságidőt kért. A szabadságidő megadatik.

B. Mednyánszky Ede Szepesmegye löcsői és Gutenau Károly Kis-Küküllőmegye köhalmi kerületi képviselő a szabályszerű 30 nap föntartásával igazoltattak.

Következett a napirend a pénzügyi bizottság jelentése az 1886. évi költségvetés tárgyában.

Hegedüs Sándor előadó utalt a törlésekre, melyeket a pénzügyi bizottság eszközölt, s melyek a kormány előterjesztése nyomán jöttek létre. Kiemelte, hogy a mérlegre lényeges befolyással van a kiadások emelkedésén kívül azon körülmény, hogy az államadósságok értékesítéséből 3 millióval van kevesebb bevétele előirányozva, mint 1885-ben. Utalt ezután a kiadások emelkedését előidézö tényezőkre. A kiadások egy része az állami üzemeknek nagy fejlődésénél fogva, más része pedig, mint a közigazgatási, a közköztartás és egyéb belső szükséglet, az ezek körében létesítendő új intézmények felállításánál, vagy a régi intézményeknek fokozatos fejlődésénél fogva lényegesen növekszik. A harmadik tényező az államadósságok növekedése, a mi azonban ép úgy összefüggésben van államvasutaink hálózatainak kiterjesztésével, mint mindazokkal a beruházásokkal, a melyeket évek hosszú során a közgazdasági és más kulturális szempontból fogantatosítottunk.

A beszéd további folyamában, a többség élénk helyeslése közhöz, hivatkozott a közzoktatás, ipar- és gazdaság terén létesített nagymérvű befektetésekre, — a defizitál szemben pedig a 30 és fél millióra rögű beruházásokra. A pénzügyi bizottság mindazáltal lelkiismeretesen megbírált minden tételt és ugy ez k megzavazásában, mint a törlésekben elment addig, a meddig elmenünk általában államháztartásunk és haladásunk, valamint államiaságunk érdeke

megkövetelte. Végül kérte a költségvetés elfogadását. (Élénk helyeslés a jobboldalon.)

Szapáry Gyula gróf pénzügyminiszter beszéde elején indokolta, hogy miért nem tartott exposé-t a költségvetés benyújtása alkalmával. Először azért, mert a kormány maga is szükségét látta annak, hogy a budgetben reductiók vitessenek keresztül, s ezeket a pénzügyi bizottságban szándékozott indítványozni, mert a budget benyújtásakor megállapítva még nem voltak, — továbbá az 1884-diki zárszámadások részletei sem voltak még akkor ismeretsek.

A miniszter ezután így folytatta beszédét:

Áttérve magára az 1886-ik évi költségvetésre, az kétséget nem szenved, hogy az, midőn benyújtottam, általánosában nem a legjobb benyomást tette. Ennek oka szerintem nem magára a költségvetésre, hanem a zárszámadások eredményére vihető vissza, melyek egyidejűleg benyújtottak; mert ha e költségvetést a múlt évi költségvetéssel összehasonlítjuk, az annál nem kedvezőlenbb. Annak megbirálására, hogy kedvező-e a költségvetés, több szempontot lehet figyelembe venni. Az egyik az, hogy mennyi az előirányzat végeleges hiánya. Ezen hiány a pénzügyi bizottság megállapodása szerint 13,800,000 forint, tehát 2 millióal több, mint a múlt évi hiány volt.

De hivatkozott rá az előadó ur is, a pénzügyi bizottság jelentése is, hogy ezzel szemben kevesebb államvagyon-értékesítés foglaltatik ezen költségvetésben, és azt hiszem, sem az ellenzék, sem a kormány részéről senki sem tekintette az államiaszágok eladását folyó jövedelemnek; az a hiány fedezésének egyik módja és ha a hiány fedezésének ezen czimén kevesebb vétetik fel a költségvetésbe, annak természetesen következménye, hogy a másik módon, a hitelművelet utján, nagyobb összegek kell abban foglaltatni. Tehát ezen tényezőt is tekintetbe véve, a jelen költségvetés eredménye egy millióal jobb, mint a hasonló alapokra fektetett múlt évi költségvetésé.

Előteretett pedig ezen eredmény annak dacára, hogy ezen költségvetés, magában a rendes közlelésben, kelek összegben 6 és fél millióal több kiadást foglal magában. És ezt 6 és fél milliónyi többletkiadás eredt nagyrészt az államadósságok többletéből és pedig ebből 1,300,000 ft. esik az agiokulönbozetre, amennyivel ez magasabb a múlt événél, a többi 2,300,000 ft. az időközben kötött államadósság kamataira esik.

670,000 ft. esik a belügyi tárcaára, a csendőrség és rendőrség szaporítására, s ismét egy másik 300,000 ft.nyi összeg a nyugdíjtörvény folytán előállott nagyobb nyugdíjakra, két tétel a kereskedelmi és igazságügyi tárcánál a ház határozata folytán abból eredt, hogy pl. a ménegazdaság nál a kiadások a három évi tányleges eredmények átlaga alapján vétettek fel, ami tehát nem okoz új kiadást, hanem csupán annyit jelent, hogy a kiadások az előirányzatba oly összegben vétettek fel, amint eddig is tényleg bekövetkeztek. Ezen a rendes kiadásoknál előforduló 6 1/2 milliónyi többlet dacára éretett el azon eredmény, hogy a rendes kezelésnél mégis 3,700,000 ft. felesleg mutatkozik a jelen költségvetésben.

A második szempont, a melyből a költ-

Az „ARADI KÖZLÖNY” TÁRCAJAZA.

Január 13.

A. nászút.

— Vig beszély. — (Folytatás.)

„Ön?” kérde.
„Málvai Katinka.”
A dolgot meg volt fejtve, legalább részben. A fiatal leány csakugyan Gusztáv unokahuga és gyámoltja, még pedig két év előtt özvegyen élhált nővérenél Katinka. Gusztáv már többször beszélt szép gyámoltjáról, megemlítvén, hogy egy elsőrangú nevelő-intézetben helyezte el.

Ezért szívvelyesen, csaknem annyilag nyújtá kezeit a fiatal asszony az új vendégek és a látás előszobából leveztette a lakszoba barátságosan enyhe levegőjére.

„Isten hozta Katinka, de hogy került ön — hogy került ide?”
A leánya letörülvén könyeit, kíváncsian és kisé bizalmatlanul nézett körül, meg szemel anyjának arcaképén akadnak meg. Tehát csakugyan jó helyre jött. Csak hogy a bácsi elutazott. Mégis szívét csak egyetlen rokona előtt tarthatta fel. Vajjon ki lehet a fiatal hölgy, a ki őt most oly barátságosan fogadja. Fura — ő körülbelül ilyenek képzelte az új nént. De az nem lehet, — hiszen együtt vannak a nászúton.

„Mikor jön a bácsi vissza?” kérde újra. mi alatt az aggodalom ismét túlsúlyra látszott nála vergődni.
Mariska ezalatt gyorsan határozott. Történjek bármi, de az új rokott minden körülmények közt magánál kell tartania, hogy a testvért vagyis inkább az anyát nála helyettesítse. Az inkognitót ő irányában le kell vetkőzni.

„A bácsi kiment és nemokára visszajön, — én vagyok az új néni, — hírből ismerjük már egymást.”
„Tehát mégis!”
„De mindenekelőtt mondj meg, mi hozott ide?”
„Ah, az borzasztó történet,” sohajtott a leánya.

„Borzasztó történet? Hogyan!”
„Azt nem mondhatom el — lehetetlen.”
A fiatal asszony önkénytelenül bizalmatlanoknál kezdett. De Katinka nagy szemékből kisugárzó ártatlanság és őszinteség csakhamar eloszlatta a tanult képtelt. Hanem azért valami apró, pikáns kaland még mindig feltelvezhető. Habár ő maga soha sem volt nevelő-intézetben, de tudta barátinól, hogy még a leglekiismeretesebb tanitók felügyelete alatt is fordulnak elő holmi szívbeli történetek.

„Talan valami — férfi, talán a zenetánár — szerelmet vallott neked?” tapogatódozott Mariska.
„Oh nem, nem — csak ennyi lenne!”
„De hát beszélj! Talán még sem oly borzasztó!”
„Nem lehet, nem mondhatom el. Nagyon csunya dolog!”

Mariska nem merte folytatni a vallatást; szózatlanul nézett a leánykára. Ekkor lépett be ovatosan, zajtalanul Gusztáv. A varatlan vendég őt nem kevésbé lepte meg, mint feleségét. Egykor joggyakornok lévén a járásbíró-ságnál, a vallatáshoz már jobban értett, mint Mariska.

„Katinka te megszöktél!” szölt hivatalos komolysággal.
„Nem — nem szoktem meg, hanem jöttem, nyíltan, az egész iskola szemelattára, podgyaszostul,” veté ellen szegyenkezve Katinka.

„És miért, gyermek?”
„Mert — mert — ah, ez igen borzasztó; —

Gusztáv bácsi ne kívánja, hogy elmondjam, miként fog a néni felélem vélekedni?”
A titkár most már egész komolyan öszszerinczolta homlokát. „Beszélj Katinka,” szölt nem barátságatlanul, de egész határozott-sággal.
„Megsügg nekem, Gusztáv bácsi.”
„Nem banom, hadd hallom!”
„Mert, mert — mindig olyan nagyon — éhes voltam!”

A titkár felkaczagott. „És a vajás kenyér mindig nagyon kicsi volt?”
Katinka szólanul, igent biezszentelt fejével.

„Ez természetesen a te korodban nagy hiba. Hanem azért szépen fejlődél, csaknem oly magas vagy, mint édes anyád volt. Most egyelőre persze nálunk maradsz, majd később olyan helyre adlak, honét nem szabad megszöknöd. Megnyugtatasodra a vajás kenyerek torjedelméről és sulyáról előzetesen meggyőzősöd fogok magamnak szerzeni. Most — itt van — szöj magadnak tetszeted szerinti darabot.”

Katinka esinos arezt a tizenhat év de-rujé rögött elborította. „Hát na!atok maradtok?” szölt örömetlen. „Nalatok minden oly kedves. Hanem miért vannak a függönyök leeresztve? Az ember azt hihetné, hogy nem vagytok itthon?”

„Nem is vagyunk itthon, legalább ki-vüled más számlára nem.” Nevetett Gusztáv. „A többlez nem értesz és nem is szükséges tudnod.”

A eszmatisztító segélyével a hátsó szobaszkában csakhamar be volt rendezve Katinka lakhelye. Gusztáv maga is segítette Katinka holmijának elrakásánál, de azután gondolkodva út egy székre.

„Kedves Mariskám, inkognitónkról le kell mondanunk,” szölt megfontoltan. „Legközelebb holnapután meglátogattuk szüleinket; én pedig ma bejelentem a hivatalban, hogy meg-

érkezünk. Köttségben létünk már ugyis meg van zavarva.”

Mariska sokkal okosabb volt, semhoggy félje nézetét ne o-ztotta volna. „Csak annyit monddott: „Neked igazad van, mint mindig!”

Ha Gusztáv egyáltalán kétkedhetett volna Katinka előadásának valóságáról, minden képtelt eloszlato volt azon jó évtágy, melylyel Katinka az esteli theinál a legnagyobb vajás kenyérbe beleharapott.

IV.
Másnap a miniszteri titkár már rendes időben megjelent hivatalában. Kartarsai természetesen ugy „üdvözölte,” mint a ki most tért vissza egy nagy útról és miután elintézte váro hátralkái elég ürügyet szolgáltatott arra, hogy a munkához rögtön hozzafogjon, nem becsatkozott semmiféle magyarazgatásokba, a mi különben sem volt szándékában. Hogy az ember a nászúton jól mutal, azt bizonyítás nélkül is ellátsi mindenki, ha pedig ellenkezje történt, azt senki sem vallja ba.

A szakácsművészet első zsongóit az új asszony Katinka segélyével mutatta be. És habár a levest esupa szerelemből oleszta, a rantást pedig megégette. Gusztáv elég szeretemelő volt, ezt észre nem venni. Ebd után találattak, hogy milyen lesz holnap fogadtatások szöleink. Nagymama lesz bizonyára az első, a ki az itthonmaradást helyeselni fogja. Holnap! Csak pár óra választ el tőle, de percek donthetnek sorsunk fölött. Csak a jelen rövid perze a miénk!

Már a legközelebbi pillanatokat sötét felhők takarják el előlünk, melyek árnyából apró foszszantó ördögcsökök ugrolhatnak elő. Ezek a vletlen szölemből álló ördögök, melyek bosszantásunkra és arra teremtetek, hogy a zelnál követ göröltsenek lábaink elé, melyben elbukunk

„Nem ösonget valaki?” — kérde a fiatal asszony, miálatt a tükör előtt kimenő öltönyt hozta rendbe.

Gusztáv kiment megnézni és csakhamar visszatért Frigyesrel. Bésben sikerrel vizsgizván, tegnapi óta, mint rendszeren a szünidők alatt, nagybátyjánál, a miniszteri tanácsosnál lakott, ki neveltéséről gondoskodott. Mariskával együtt nevelkedtek fel és mikor okna nővére pár év előtt a babát sarokba dobta fülg szerelmesek voltak egymásba. De azóta sok víz folyott a Dunán. Mariska megismerkedett Gusztávval, ki már kész ember volt, az unokaférfi pedig még csak most végreze tanulmányait. Ettől életünkbe, a két rokon testvériesen ragaszkodott egymáshoz, és most Frigyes előtt Mariskát látni, még pedig mint ujdonsült orvos.

„Talan csak nem árultál el bennünket, Frigyes?” kérde Mariska az első szívvelyes üdvözlés után.

„Már hogy gondolhatsz ilyet! Esmétek klasszikus és utánzasméltó. Hanem kiesoda a fiatal hölgy? Nem lennétek szivesek engem bemutatni?”

„Rudnai Frigyes orvosnövendék, akárom mondani: orvos, — Málvai Katinka kasszony, első vendégünk,” veté a bemutatást ünnepelesen Gusztáv.

„Az ilyen szép vendég csak szerenését hozhat!” veté a doktorka, mely bökot vágván a kasszony felé.

Katinka megcsinálta a tánczórán megtanult szabályszerű pükedt és ezközen meg a homloka is elpirult. Egyszermind akaratlanul is lesütötte szemét, mert a fiatal dokornak személynegyel fegyverzett szeméi, mint valami éles tüstést úgy, perzszék löveltek rá, szinte érezte azok szúrását.

„Mielőtí elfelejtém, Mariskám!” — forlult Frigyes unokaférfihez, — „követve példátokat, az öregeitnek hatalmasnak hazudtam — rémenylem meg lesztek velem elégelel!”

(Folyt. kövötk)

ségvetést meg lehet bírni, az, hogy mennyi fordítottak tisztán csak az adminisztratív kiadásokra és mennyi beruházásokra? S a crimen magna a költségvetés is elég nagy összeget foglal magában; mert ebben beruházások czimén 20,5 millió fordítottak, mely összegből 14 millió esik vasúti építésre, a többi vizszabályozásokra és stb. építésre, Duna, Tisza, Bodrog, Körös stb. czimén és törvény alapján 600 000 frt az országház építésére. Tehát maguk a beruházási tételek ezen költségvetésben is elég nagy összeggel fordulnak elő.

Végre a harmadik szempont ama szempont, hogy mi azon összeg, melyet nem saját jövedelmekből fedezünk? Erre nézve a helyzet következő: a pénzügyi bizottság megállapította az államhiányt 13.800.000 frt, ezenkívül felvették adósságok törlesztése címén 11.100.000 frt, nem rendez bevétel továbbá az államháztartás eladásából előirányzott 7 millió frt. Ez összesen tesz 31.900.000 frt.

Es ha így állítjuk fel a kérdést, amint történt is, akkor ezzel szemben mindenesetre igazságos és méltányos figyelembe venni az adósságtörlesztéseket és beruházásokat is. Adósságtörlesztések czimén lehet foglalnunk a költségvetésben 14,5 millió frt; a beruházások, mint előbb jeleztem, 20,5 millió frt. Tehát a beruházások és adósságtörlesztések összesen 3.100.000 frttal tesz többet, mint azon összeg, melyet nem fedezünk saját jövedelmekből. Így áll a kérdés, igazságosan föltétve és ezen körülményt is a t. ház figyelembe ajánlani szükségesnek láttam (helyeslés jöbbség).

Készségem nem szenved, hogy a mi költségvetésünknek és általában államháztartásunknak egyik hátránya a kiadások nagy összege és azoknak évről-évre való növekedése.

A kiadások nagy összege és folytonos növekedése egyrészt a beruházásoknál, másrészt a folyó adminisztratív kiadásoknál mutatkozik. A beruházások összege 1876-tól fogva egészen 1880-ig rendszeren 6 és 7 millió között szokott az állami költségvetésekbe felvételt. 1881 óta kezdett emelkedni a beruházások összege, akkor fordultak elő a beruházások 15 millióval, azóta pedig évenként meghaladták a 20 milliót. 1881-től 1885-ig, tehát öt éven át, beruházásokra összesen költöztünk 116 millió frtot, tehát évenként 23 millió frtot. Készségem nem szenved, hogy ez igen nagy összeg, de fölfogásom szerint, épen ezen szempontból és épen ezen részből, amelyről a kormánynak csak szemrehányásokat szoktak tenni a miatt, hogy a közgazdasági helyzet javítására nem tesz eleget, ezen beruházások miatt, a melyek épen ezen czélból tettek, a kormánynak szemrehányást tenni nem lehet. (Ugy van! jöbbség!)

De ma már a beruházások zömén túl vannak. Azon viték, melyek árverszé-lyeknek voltak kitéve, ma már az árverszék ellen biztosítva vannak; az állam négyezer kilométernyi vas vasúthálózatát már kiváda jutott és így által a közlekedésügyet birtokba befolyást gyakorol. Szóval: ma már a szükséges beruházások legnagyobb része be van fejezve és bekövetkezett annak ideje, hogy a beruházások lehetőleg szűk korlátok közé szoríttassanak.

Ezen irányzatot követi a kormány már évek óta, a mint a múlt évek költségvetéséből méltóztatnak látni, a beruházások tettek 1884-ben 26 milliót, 1885-ben 23 milliót, 1886-ban 20 milliót. Ezen összegek mutatják a törekvést, hogy a beruházások lehetőleg apasztassanak és felfogások szerint ezen irányt követni lez feladata a kormánynak és a törvényhozásnak ezen túl is. (Helyeslés a jöbbség).

A miniszter ezáltal kiemelt az adminisztratív fordított kiadások növekedését, a tulajdonságokat, melyek nagy része az államvasutak érdekében történt, és az alkalmakban kijelentette, hogy a kormánynak semmi képm sem volt és nincs szándékában az államvasutakat akar bérbe adni, akár elfadni, mert a kormány fon akarja tartani felelősségét a közlekedésügyi politikára. (Élénk helyeslés a jöbbség).

Ezután szólott az 1884-diki zarszamadás eredményeiről, továbbá összehasonlításokat tett az egyes adótevésekről befolyt jövedelmek nézve, s kijelentette, hogy az államháztartás eladását nem szándéka siettetni, s végül így fejezte be beszédét:

Hogy a bevezetett költségvetés mennyire felelt meg az állam szükségleteinek, a helyzetnek és az ország viszonyainak, azt megítélni a t. ház feladata. Az én határozott meggyőződés az, hogy a legelső feladat, amelyet mai viszonyaink közt követnünk kell, az, hogy a kiadások megállapításban és azok emelésére tekintetben lehetőleg orvatosak legyünk és hogy csak azon kiadásokat állapítsuk meg, amelyek elkerülhetetlenül szükségesek.

Én teljesen osztozom a pénzügyi bizottság azon nézetében, hogy ezen irányt követni sokkal könnyebb, mint az, hogy a bevételeket emeljük, mert az hatalmunkban van, csak önmegterhelést és erősr akarati kell hozzá és hogy ezt a főcélt folyton szemünk előtt tartuk. (Ugy van! jöbbség!). És méltóztatnak megjegyezni, hogy a kormány e tekintetben megteszi kötelességét, ennek eredménye azonban csak egy lehet, ha a t. ház is támogatja ebben a kormányt.

Én egész nyíltan megvallom, hogy a felelősség az államháztartásunkban elért eredmények fontartása, a pénzügyi helyzetjavításra irány csak egy vállalkozás, el, hogyha ezt az irányt magáé teszi a kormány minden tárgya és határozza meg. A t. ház is el kell magunkat határozni arra, hogy kiadásainkat ne emeljük, tekintet nélkül arra, mily mérvben emelkednek az ország bevételei, melyek, miként méltóztatnak látni, megnövekedő módon emelkednek; el kell magunkat arra határozni, ne hogy pénzügyünk ismét azon kedvezőtlen helyzetbe jussanak, melyben már egy ízben voltunk. (Élénk helyeslés jöbbség!).
Ugyanczán ezen irány követését a legmelegebben ajánlom a t. háznak és kérem, hogy méltóztatnak a költségvetést általánosságban elfogadni. (Élénk helyeslés jöbbség!).
Ernst Kelemen indítványára a ház

elhatározta, hogy a vitát csak másnap folytatja, s ezzel az ülést véget ért.

A főrendiház ülése jan. 12-én.

Elnök bejelenti, hogy kiralyne 5 felsége közvönnett fogadta a születésnapja alkalmából kifejezett szerencsekívánatokat. Továbbá jelenti, hogy több beutaltok kir. megbívó leveleit, melyek az igazolt bizottsághoz utasítanak. Végül jelenti, hogy az 1885. VII. t. cz. 27. §-ának értelmében kiküldött országos bizottság jelentését befejezte és az eredményről előlételeket törvényhozás mindkét háza elnökségének birtalta.

A jelentés kinyomatása, szétosztása és annak idején napirendre kitűzése elrendeltetett.

Szláv József koronőr bejelenti az országgyűlés tartományok meghosszabbításáról szóló törvényjavaslat, továbbá az állandó igazoló bizottság jelentését Jankovich Laszlo gr. főrendiházi tagsága iránti körvénye és végre a főrendiházi szervezetenek módosításáról szóló 1885. VII. t. cz. 23-ik szakaszának végrehajtása és Szapary Géza gr. körvénye tárgyában. Ezen jelentések érdemleges tárgyalása f. hó 16-ikára tűzött ki, s ezzel az ülést véget ért.

VÁROSI KÖZÜGYEK.

A város közgyűlése.

Arad, jan. 13.

I.
A napirendre tűzött választások megejtése és a bizottságok megalakítása után csak az ipartestület által kért háztek kérdése keltett némi vitát. Ennek kedvező elintézése után került a sor dr. Mülek Lajos ismeretes indítványára, hogy a város irjon fel a köztörvényhatósági javaslat ellen. Dr. Mülek hosszasan beszélt, bár újat már nem igen mondhatott, mert ez a kérdés ki van merítve a temérdek számú pro és contra feliratokkal.

Pártunk részéről **V ar j a s s y** József felelt talpraesetten. A vitát azonban nem lehetett ma befejezni, mert még többen is kívánnak szólni, s így a főispán a vita folytatását tűzte ki.

II.

A gyűlés lefolyását következőkben adjuk: Jelen voltak: elnök: **T a b a j d y** főispán, a zold asztal körül: **S a l a e z** Gyula, **U r b a n y i** János, **I n s t i t u t o r i u s** Kálmán, **S a r o t t** Domokos, **P a r e e z** István, **P e r g e r** János, **V a r j a s s y** József, a képviselői padokon pedig: **V a r j a s s y** József, **B o n t s** Dóme, **N a g y** Kálmán, **M ü l e k** Lajos, **N i k o l i t s** Dóme, **H a y e r** Jakab, **M o s s o c z** György, **H e e g e r** Ernő, **S t e i n** János, **B e t t e l h e i m** Vilmos, **P e t e r f y** Antal, **R o z s n y a y** Mátyás, dr. **P o l l á k** Gyula, **V i r á g h** Lajos, **D a m i e l** Kálmán, **J o r s z e k** Lajos, **L u k á c s y** Miklós, **F r i e d m a n** Lajos, **V a g a e s** Mihály, **D o z s a r** György, **T i s z i** Lajos, **W a l l e** György, **F r e y b e r g** József, **S h ö p k e s** Ede, **K o h n** Jakab, **R e i c h e r** Béla, **M ü l l e r** Károly, **V i z e r** Péter, **A r k a y** Kálmán, **H e r r** Imre, **R e i c h e r** Ferenc, **B a r a b a s** Péter, **S o n t a g h** Gyula, **P r o d a n o v i t s** Dóme, **K ö v e r** György, **R i n g** Lajos, **B u n d** Henrik, **J á n o s y** Dömjen, **U r b a n y i** Béla, **W a l f i s c h** Armin, **M o l n a r** György, **K o m j á t h y** Zsigmond, **T a r j á n y i** Vilmos, **D o m a n y** József, **R e i s s i n g e r** Zsigmond, **R. R o b i t s e k** Agost, **E c k e s t e i n** György, **I n k e i** Emil, **I d. A n d r á n y i** Károly, **H e r r** Ignác, **N e u m a n** Ede, **M i t t e l m a n** Bédög, **I f j. K r i s t y ö r i** János, **H e i n z** György, **T r a y t e r** Antal, **N e u m a n** Daniel, **P l e s s** Mór, dr. **L e i t n e r** Ernő, **H e r m a n** Gyula, **S z e l l e** József, **T a r j á n y i** Vilmos, **H o f b a u e r** Lajos, **N e u m a n** Károly, **M a r e k** Samu, **A d l e r** Lipót, **A n t o n o v i t s** Dóme, **G y u l a i** István, **H e t s** János, dr. **R e m e t e y** E. Károly, **T e n n e r** Pál, **J a p o z e r** Jakab, **B i n g** Ede, **N e u m a n** Samu, **K l e i n** Albert, **V a s k y** Mátyás, **S c h e f f e r** Adolf, **S c h ö r** Albert, **S i k y** Károly, **D a r á n y i** János, **G r e i n e r** Károly, **F i k k e r** József, **T a n e s e u** J. Vazul, törvényhatósági bizottsági tagok.

Elnök főispán a. u. 11 órá után az ülést megnyitja, első sorban a még nem közölt póttárgysorozat terjesztését elő.

Mielőtt az érdemleges tárgyalások megkezdtek volna, elnök bejelenti, hogy **D o m a n y** József törvényhatósági tag a hazai kereskedelem emelésére körül szerzett érdemei elismerésül **O f e l s e g e** által a **F e r e n c z**-József-rend lovagkeresztjével lett kitüntetve, és a rendjelet ezáltal átjuttatva neki, kívánva, hogy az isten sokáig őtse.

S c h e r e z József bizottsági tag felhívta fölött részvétét fejezi ki a közgyűlés.

A polgármester havi jelentését felolvastatták tekintetbe, és tudomásul vételek. Következett az igazolasválasztmány megalakítása. A törvény értelmében a főispán kinevezi a bizottság tagjait: **H á z** Sándor, **I n k e i** Emil, **R o z s n y a y** Mátyás, dr. **M ü l e k** Lajos és **K ö v e r** György; felkialtást utján egyhangúlag beválasztottak: **S c h u s t e r** Illés, **K u g l e r** József és **T a r j á n y i** Vilmos; elnöknek a főispán kinevezi **V a r j a s s y** Józsefet.

Ezről az illetők végzősleg fognak értesíteni.

A közigazgatási bizottságból kilépett tag: **B o n t s** Dóme, dr. **M ü l e k** Lajos, **S c h ö p k e s** Ede, **S c h u s t e r** Illés és **V a r j a s s y** József helye titkos szavazás utján töltendő be. E czéla a szavazásbizottság így alakult meg, elnök: **K i s h a l m y** Ferenc, tagok: **D o g a r u** György, **R e i c h e r** Béla, **F e j e z s z** **V a r j a s s y** József.

A szavazás eredményeként kihirdettetett, hogy beadott összesen 81 szavazat, ebből legtöbbet kaptak: dr. **M ü l e k** 80-at, **S c h ö p k e s** Ede 77-et, **S c h u s t e r** Illés 75-öt, **V a r j a s s y** József 73-at és **B o n t s** Dóme 60-at, kik megválasztásukról értesítendők.

A lovatató bizottság tagjai megmaradtak a régiök, nevezetesen, elnök: **H e t s** János, tagja: **H o f b a u e r** Lajos t. főjezőző, a három becsúsi: **D o g a r u** György, **N i k o l i t s** Dóme és **M i t t e l m a n** Bédög, állatorvos: **B o r o s** József. — E bizottság miként megalakításáról a honvédelmi miniszterium is felterjesztés útján értesítő, egy

A sorozó bizottság tagjai hasonlóképp megmaradtak a tavalyiak, elnöke: **S a l a e z** Gyula polgármester, előadó és h. elnök: **I n s t i t u t o r i u s** Kálmán városi főjezőző, orvos: dr. **D a r á n y i** János t. főorvos, tagjai: **D o g a r u** György, **H i r s c h m a n n** József, **N i k o l i t s** Péter és **P r o d a n o v i t s** Dóme.

Az új törvényhatósági bizottsági tagok így lettek a bizottságokba beosztva: **F l o r e s z k y** Péter, **M a r e k** Samu, **R o s e n t h a l** Jakab, **S p i t z** Manó, **S á n d o r** Athanasz és **S á r m e z e y** Antal a gazdaságszékbe; **A d l e r** Lipót, **S á r m e z e y** Antal és **S z e l l e** József a jogügyi bizottságba.

A községi bírói állás betöltése már kissé előrehaladtul kellett.

A candidáló bizottság tagjai valamely választás utján **R e i c h e r** F., **K i s h a l m y** F. és **P e t e r f y** Antal, főispáni kinevezés utján **V a r j a s s y** József, **B o n t s** Dóme és **T e n n e r** Pál. — E bizottság **K á d a s** Kálmán, dr. **V e r t á n y** Oszkár és **H a t o s** István jelölt ki; minthogy pedig a padokról lett nevet jelölték, elnök szavazást rendelt el, olyformán, hogy a szavazatok nálá adatlatat.

Beadtak 95 szavazatot. Ebből **K á d a s** 74-et, **V e r t á n y** Oszkár, **H a t o s** 2-t kaptak. Így községi bírónak nagy többséggel **K á d a s** lett megválasztva.

Ezen választások megtörténte után előterjeszté elnök főispán, hogy miután még szék számmal vannak együtt a bizottsági tagok, czél szerínek lánna a nagyobb fontosságú ügyeket elővenni, mi általános helyesséssel találkozott.

Ennek folytán tárgyalás alá vették az aradi ipartestület azon körvénye, melyben a városról egy marospart-i házhelyet kér ingyen átengedni, mely telken az ipartestület egy épületet házat építene, hol az ipartestület helyiségei helyeztetnének el.

A tanács, tekintettel arra, hogy ezzel egyrészt ipari érdekert partfogol, de másrészt a város marospart-i részének készítése előmozdítatik a **S i m a y**-**G r o s z m a n n**-é **N i k o l i t s**-féle telkek melletti 371 62 négyszög ölnyi területet javasolja átengedni, azon kikötéssel, hogy kötelesek egy év alatt a házat felépíteni és a nyugati vonal előtt feltölteni.

E tárgy körül nagyobb polemia keletkezett. A kérelmet egyhangulag teljesíteni kívánták, csak a részletekre voltak eltérők a nézetek, nevezetesen azt hozták fel egyrészt, hogy ha a feltöltést követeli a város, ez esetben el nem fogadjátja az ipartestület az ajánlatot, másrészt meg biztosítottak kívántak a tekintetben, hogy nem fog az épület más mint köztelepra felhasználatni. Hozzászoltak a kérdéshez **T a b a j d y** főispán, **S a l a e z** polgármester, **B o n t s** Dóme, **V a g a e s** Mihály, **P e t e r f y** Antal, **H e e g e r** Ernő és **I f j. K r i s t y ö r i** János.

Mintán itt községi vagyon elidegenítése tárgyában a törvény értelmében, még ha egyhangulag is bejegyznek elme, névszerűen szavazást kell megejteni. Mi megtörténtéven, beadott 90 szavazat. A feltöltés elengedésével az átengedés mellett szavaztak 88-an, ellene 2-en, és pedig: **K i s h a l m y** Ferenc és **T a r j á n y i** Vilmos.

Ezután mint szintén nagyobb érdekű és elvi fontosságu dolog (tör. s z a b. k i r. v á r o s k ö z o n s é g e i n e k a t r a t a, a t ö r v é n y h a t ó s á g k ö r l e i z e t t o r v é n y j a v a s l a t n a k a v á r o s i t ö r v é n y h a t ó s á g o k j o g u t s e r t o n é m e l y i n t e z k e d é s e e l l e n a z o r s z á g g y ü l e s k é p v e l e s l o z a h a z o z i n t e z t f e l i r a t a p á r t o l a s a i r a t e s

Dr. **M ü l e k** Lajos törvényhatósági bizottsági tag indítványt ugyane törvényjavaslat tárgyában vétetett tárgyalás alá.

(Ugy város átrata egész terjedelmében felolvastott, úgy szintén dr. Mülek indítvány is, mely odairányul, hogy a törvényhatóság intézzen feliratot az országgyűlés képviselőházához, és a főrendiházhoz, hogy vesse el a törvényjavaslatot és különösen vesse el az 54. §-t.

Dr. **M ü l e k** Lajos hosszú indítványát egy még hosszabb, nagyon is a részletekbe menő beszédében, — mely mintegy fölírati vett igénybe, — indokolta. Két főszempontból vesi bírálat alá a törvényjavaslatot, először az igazság-sholgotatás szempontjából, másodsor közszolgálati szempontból és mindkét szempontból elítélte azt.

Utána **V a r j a s s y** József bejelenté kiváló tagja emelt szót. Erdekessen fejezte, hogy az állami közgazdasági hível napról-napra szaporodnak és nem messze lehet már az az idő, mikor a rendszeres állami közgazdasági életbelepítése tárgyában fogja a kormány a kezébe venni a gyepelt. Most talán csak az által jaro nagy költségek miatt nem lehet azt tenni. A magyar állameszme megszilárdítására legbiztosabb és legerősebb eszközöknek tartja az állami közgazdaságot.

Győr város átratat azon pontjában pártolja, hogy a városokat dotációval lassa el az állam. Külömben is e tárgyban már kétszer felelt **A r a d**, nem ért — szerinte — ha harmadszor is feliruk.

Átvetett, igaz szavakkal fejtegette, hogy a főispáni hatáskör kiterjesztése állami érdek és nem hatalmi érdek.

Mindaddig míg az igazságügyi adminisztratio be nem hozatik, szükségesnek látja nagyon is az 54. §-t. Mülek indítványát elvetni kéri.

Dr. **T e n n e r** Pál szólott még röviden a kérdéshez.

Ezután minthogy e tárgyhöz még többen is kívántak szólni, és az idő 7 órára járván, a bizottsági tagok már kimerültek, elnök az ülést mai napra beakasztja, s folytatását holnap (csütörtök) délutáni 3 órára tűzi ki.

Arad sz. kir. város főorvosának

1885. évi decz. havi egészségügyi jelentéséből. A hőmérő legmagasabb állása C° +12.0 decz. 1-én délután, legalantabb állása C° +15.5 decz. 14-én este jegyeztetett.

A légsúlymérő állása 779.4 mm. legmagasabb és 753.1 mm. legalantabb pont között ingadozott. Az időjárás a hó első harmadában hívósnyrkos, esős vagy havas, az utolsó végig tartósan hideg s inkább száraz volt.

Eset 5 nap; havazott 5 nap; eszegett 5 nap. Kód ereszkedett 11 mm.

Állandólag fagyott 22 nap. A csapadék magassága 55 mm.; ebből hó 41 mm.

Utalgó szőlényvó a keleti és nyugati egyaránt, leginkább északi elhajlással.

A betegülések száma — a zord idő lefolyása alatt növekedett, mindamellett az általános közegészségi állapot kielégítőnek mondható. A halálozás a városi lakosságból 7 esetben a nagyobb, mint novemberben s az újszülöttek száma a halálozást 43 esettel haladta meg.

Napirendben voltak légzőszervi hurutos betegülések, gyerekekben a gyuladások.

A helygyértebeni betegülések közül a hok-hurult volt e hóban és a kisdereké közt jár-nyerszerileg elterjedve; más ilyenmü betegülések csak szorványosan, vagy egyes esetekben fordultak elő. Nevezetesen a hímű 10 eset közül 1 halálozással, a tiplus 5 halálozással, a difteritiz 2 szerencsétlen véget ért esettel volt jöbbséve.

Kórházban ápolt betegek:

A meyei kórházban maradt 167, szaporodott 194; összesen ápolatott 361. Ebből gyogyult 134, javult 33, elhalt 17, maradt 177.

Az izraelita kórházban maradt 7, szaporodott 10; összesen ápolatott 17. Ebből gyogyult 8, elhalt 1, maradt 8.

Összesen: maradt 174, szaporodott 142; összesen ápolatott 378. Ebből gyogyult 204, javult 33, elhalt 18, maradt 185.

A kórházakban s a különböz városrészekben a városi lakosságból elhunyt 90 egyén; ebből 51 fi, 39 nőnemű. Gyógyezélből érkezett vagy esetleg mebetegül idegenek közül elhalt 21 (11 fi, 10 nő) egyén.

A saját lakásokon elhalt városi lakosokból esik a belvárosra 33, Pelnayára 26, Sarkadra 4, Újtelepre 4, Marospartira 1, Gajra 6, Ségára 5, Poltura 1, tanácsra 3.

Nevezeteseb halálokok: Velezületett gyengeség 13, rongás 3, tüdőgümő és aszkur 21, börg-tüdő-mell-hártyalob 9, agyhaj 13, szívhaj 4, torokgyök 2, difteritiz 2, hókhurut 2, hímű 1, hagymáz 5, bélhurut 8, vérhas 1, vesdub 3, rák, 2, végelgyengülés 6 stb.

Baleset 1, öngyilkosság 1, halva születte 6.

Az összes elhaltak közül orvoslatotolt 87.

A halálozás évi aránya e hóban 1000: 28.2.

Karri nézve elhunyt a városi lakosságból 1 évig 35, 2-5 évig 12, 6-10 —, 11-20 évig 5, 21-30 évig 4, 31-40 évig 10, 41-50 évig 4, 51-60 évig 7, 61-70 évig 5, 71-80 évig 7, 80 év felett 1.

Elve született az anyakönyvi kivonatok szerint 133 (3-mal kevesebb, mint az előző hóban); ebből 71 fi, 62 nőnemű; törvénytelen 18; iker-szület 3 pár.

Születési évi arány e hóban 1000: 4.17. Hízusult összesen 5 pár.

Orvosrendőri hullaszám tartatott 4 esetben. Orvosrendőri vizsgálattól 137 letartoztatott egyén. Hálalos égsi sérülések ért egy embert. Öngyilkosság egyszer jött elő.

A dakált kisdereké létszáma volt decz. 31-én 234.

A hasznos házállatok közül a hizó-marahalál utjabon 87 száj-s korombfajusi eset merült fel. Egy telein tüdővészben elhunlt. Két veszett eb elpusztított. — Más járványos-ragyályos körforma nem tapasztaltatott.

F ü g g e l e k:

A népmozgalomról 1885-ben: Elve született összesen 1568 (46 tal kevesebb, mint az előző évben); ezek közül 831 fi-, 737 nőnemű; törvénytelen 241 (70-nel kevesebb, mint az előző évben); iker-szület 4 pár.

Elhalt a városi lakosságból összesen 1296 egyén (240-nel több, mint az előző évben); ezek közül 705 fi, 591 nőnemű.

Idegen elhalt 264. — Halva született 80. Az elve születtek számát a városi lakosságból elhaltak számaival egybeolvasolva — mutatkozik szaporodás 272.

Külföld.†)

A szerb-hólgár háboru. Belgrádból január 12-ikéről írják a nagyhatalmak együttes jegyzékét nyújtották át, melyben az orosz kormány kezdeményezésére a Balkán-államok Szerbia, Görögország és Bulgária legfőbbjeziket kívánják és igérik, hogy Törökország huszlont fog tenni Mijatovic mellett a békealkudozásokhoz katonai szakértővé Lesjain tábornok nevezteté ki. Miltán Kiraly ma déiben katonai tanácsotélvi visszatár Kisbe. — A kormány a hadadó part határozata által támogtatva, el van tölkeve arra, hogy Bulgáriával csak a keletumrliai kérdése megoldása után forja a békét megköti, és a mérvben és megoldási Szerbia érdekeibe uttköznek, a békekötés halogatni fogja mindaddig, míg a nagyhatalmak eleget nem tesznek Szerbia jogos igényeinek a Balkán-félsziget államai közti egyensúly helyreállításra tekintetben. A pórtartalékból 50000 embert újtbl beszülitottak fegyvergyakorlatra. — A Garasain visszaépséséről szóló hírek alapatlanok. A miniszteri válság Rajovits lemondásának elfogadásával véget ért. Rajovits volt okozója a rossz távirati szolgálattal a háboru ideje alatt, ugyanó kezérekedt az ellenpárttal és megsértette miniszterársival szemben a solidaritást. Bietics, Pirosanatz és társainak politikája máris kiderült. Tervük nem volt más, mint a királyi politika megváltoztatása és Milán királyi dethronisálása. A szerb kormány Bukarestet, a bolgár kormány Soplunát ajánlotta a békeconferentiaszék helyéül.

Madridből jan. 12-éről távirják: A cathagenai lázadást Zorilla úrlelmének tulajdonítják és azt írják, hogy a zendülők felét elfoglalták.

Páriból jan. 12-éről jelentik: Paul Bert van kitalásba véve tonkingi helytartónak. Bert a kamarához köszönő iratot fog intézni nem pedig politikai üzenetet. Jules Roche a pálinkaengedélyezés behozatalát szándékozik inditványozni. A kamarát, bár szerint, e hó végéig el fogják napolni, mert a költségvetés-előirányzat még nem készült el. Dervelet-

*) A bécsi posta, a hóférvások folytán, kima-

lyébe Périer Kázmér fog a kamara alelnökévé választatni.

Londonból jan. 12-éről írják: Jackson nortlissélandi képviselőt Ridley helyébe pénzügyminiszteri államtitkárrá nevezetett ki.

Legújabb posta.

Berlinből jan. 12-ikéről írják: Az utazák szövegében a kávéházakban nyomtatott plakátokat ragasztották föl, a melyek az önkéntes zászlóaljakra való beletérésre rihát és ételmet kapnak, de zsoldot nem.

ért véget, hogy a 240 renitens munkánót — többnyire 10—14 éves leányokat — elbocsátották.

Székés.

Budapest, jan. 13. (Az „Aradi Közlöny“ eredeti távirata.) Mamás-Mendel hirhede betérő és zsebtolvaj ma az itteni rendőrséghatvánnyal foghazából megszökött. Egy fogolytársa helyett, kivel egyetértett, s ki büntetését leülvé, ma lett volna szabadon bocsátandó, — ő hagyta el a börtönt.

Gazdag Imre gyilkosai.

Budapest, január 13. (Az „Aradi Közlöny“ eredeti távirata.) A budai Fortunában ma reggel szembesítették Tamárt övegy Gazdag Imrével. Tamár töredelmesen bevallotta, hogy a gyilkosságot ő követte el.

Milan levele.

Belgrád, jan. 13. (Az „Aradi Közlöny“ eredeti távirata.) A király ma, mint a görög-orosz új napján, Garasanin miniszterelnököt kiiratott intézett, melyben meleg köszönetet mond a miniszterelnöknek és a kormányoknak önfeláldozó tevékenységükért, továbbá a hadseregnek odadad hűségért és az egész nemzetnek, melynek derék fiaira bizonyára mindenkor számíthat, ha Szerbia veszélyben fogna.

A király megkegyelmezett valamennyi 1883. óta eltelt politikai fogolytársának, kik azonnal szabadlábra helyeztettek.

NAPTÁR.

Jan 14. Cautörök. — Róm. kath. Bódog. — Prof. Bódog. — Görög-orosz (január 2.) — Nap fél 7 óra 47 p., nyugszik 4 ó 31 p.
Jan 14. Aradvárosi folytatolagos közgyűlése d. u. 3 órakor.
Jan 16. A polgári jótékony nőegylet tombálva összekötött táncvigalma a „Fehér kereszt“ szállóban.
Jan 20. 21. A városkörzet egyet által rendezendő élekek bemutatása.
Jan 29. Az aradi Casinó bálja saját helyi segeben.
Jan 30. Az aradi ügyvédek batyubálja.
Jan 31. Az aradi iparos-íjak önképző-és betegséggyógyító-egyletének hangversenyével egybekötött zárkört táncestélye a Krispin-teremben.
Február 13. Tanítóképződés batyubálja a Krispin-teremben.

HIREK.

ARAD ÉS VIDEKE.

A tegnapi városi közgyűlésen nem ért véget a vita dr. Milek Lajosnak a köztörvényhatósági javaslatra vonatkozólag tett indítvány fölött, s így a ma folytatva tartandó közgyűlésen kerül szavazásra a sor. Figyelmeztetjük pártunk tagjait, hogy teljes számmal jelenjenek meg a gyűlésen mindjárt annak kezdetével.

Arad szab. kir. városi közigazgatási bizottságának ma délután 10 órakor tartandó ülésére a helytől is felhívjuk az érdeklődők figyelmét.
Időjárás. Csakugyan elmondhatjuk róla, hogy szeszélyes. A nagy hideg a mult heten egyszerre esőre változott; az eső egész tavaszi, enyhe idővel jött a most, mikor már az hittük, hogy kifelé megyünk a télből, újra beköszöntött a hó, és a tegnapi nap folyamán szakadatlan esett, úgy, hogy most már majdnem lábnyi hó borítja a földet, s a házak tetőjét. Újra a világ van a vadászokra és a szánkósaink szertőkre. Csak úgy ne járjunk, mint Londonban, hol a nagy havazás megakadályozza az utcákon a közlekedést, és a leessett hó a házak első emeletéig ér.

Aradi nőegyleti bál bizottsága szives tudomásra hozza, miszerint belépti jegyek előre válthatók a Zemplényi, (Fehér-Kereszt) szálloda 16. szobájában, f. hó 15. és 16-án, ugyisint az eléjegyztet karzatjegyek is ott kiválthatók, melyekre még előjegyezhetni öv. Pargly Jánosné úrnőnél.
Gyászisteni tisztelet. Boldogult Hirsch Mózes emlékére ma (csütörtökön) d. e. 11 órakor, mint elhalalozásának évfordulójának napján, a helybeli zsingógában gyász-isteni tisztelet fog tartatni.

A kereskedelmi középiskola jótévely. Kereskedelmi középiskolánk utabban ismét értékes adományokkal gazdagodott. L. u. Kácsy Miklós ur a könyvtár részére Hallwaldnak „A Föld és Népeit“ című munkáját, Bing Ede ur pedig a Brockhaus-féle Conversations-Lexikont ajándékozta. Rosenthal J. ur, a helybeli keményítő-gyár tulajdonosa, szives volt az intézmények egy csonnan összehállított gyűjteményét ajándékozni gyárának produktumaiból, az ármsa tanulásához. A kereskedői körökben kitűnő cikkkeiről előnyösen ismert Dautch M-féle budapesti művészeti intézet pedig a kereskedelmi isme szaknaptárának egyszerű megköszönése szives volt 80 db kereskedelmi nyomtatványt küldeni, melyek a kereskedelmi levelészet tanításának értékes szemléltető taneszközeit fognak szolgálni. Fogadják a felsorolt jótévények ez uton is sz. intézet köszönetét. Az igazgató.

A jótékony nőegylet tombálójára utabban adakoztak: Dr. Tisch Morné úrnő: egy gombostűpárna, egy szép compute-tűnyír, 2 esinos fogycsapató, 2 igen szép virágartó. — Luxné-Weitner Emma úrnő: egy csikós, egy arató és egy mennyasszony, mindannyi igen esinos pipere tárgy.

Schwáb Juliska urhölgy: egy szép liqueur-service, 2 esinos szivartartó, azonfelül egy tolltörő, 2 olvasószék, egy lámpaalkotó gyűrűkből, és egy óratartó, mindmennyi igen szép női kézimunka. — Ransburg Morné úrnő: Egy kőtet „Az öthöd“ Rozsaszagú, egy párisi világ-kiállítási album, 2 esinos hamutartó és egy igen szép porcellán kávé-service. — Ifj. Janszky Odonné úrnő: egy szép liqueur-service, egy esinos vajtartó, egy igen szép illatszertartó plüschből, egy kenyérfoszi, egy borospalack pohárral és egy szép ezüst és olajartó. — Özv. Dank Alajosné úrnő: két óratartó, egy hamutartó, egy díszkötésű emlékalbum és egy esinos varróecessaire. — Hunyady Zsuzsa urhölgy (Győrökről) 1 esinos vajtartót, 1 illatszere ezüst tojást és 1 terracotta szobrocskát. — Vásárhelyi Lászlóné úrnő 1 esinos törökdohányartót, 2 szép virágparhat és 1 bronz hamutartót. — Bendik Etelka úrnő: 2 virágartó, 1 szép esimegetet, 2 üveg finom befőtt és 1 esinos plüsch necessaire. — W. der-Steinitzer Berta úrnő: 1 munkaköszart, 1 porcellán gyufatartót, 1 rajzeszközt, 1 bárony- és csipke díszkendőköt, és 1 tálzsebkendőt (igen szép kézi munkák). — Kaufmann Flóra k. a.: 1 kis necessary és 1 fogycsapatóartót. — Mittelman D. Ferencné úrnő: 1 lámpatálcát, 1 portóartót, és 1 szép nagy majolika esimegetet. — Friebeisz Miklós úrnő: 1 díszkötésű könyvesköt, 1 dohoz finom levélpapírt, 1 orosz dohánytál, 1 kínai tálzsejt és „Lord Byron“ faldíszet. — Obetko Kálmán úrnő: 1 szép esimegetetvirágartóval, 1 szivarillványt, 1 tipárnát, 1 gyufatartót, 1 szép aranybáltartót, 1 tintatartót állyványt, 1 bárony illatszertartót, 1 tolltörőt, 1 bárony gyúszartartót, 1 levélmozdítót, 1 bronz tintatartót, 1 porcellán mustárdegyet, 1 divánaluk és 1 bronz tüttartót, 1 négygyöcsőst és 1 óratartót tüttörrel. — Elek Istvánné úrnő: 1 üveg finom dobefőttet, 2 kis virágparhat és 1 esinos szilvórum-készletet. — Oppolder N. úrnő: 1 gombostűpárnát, 1 gyönyörű fogycsapatót és 1 faragott kis kutat. — Budovits Luiza urhölgy: 1 gallér és kezeslő szép kézimunkát.

Arvizessélyi fenyegtetés. Pécska városát. A járási szolgabíroság megkezdése folytán a megye részéről megtették a szükséges intézkedéseket s a vesz. szühelyre szakították ki a területet.
A hófúvások. melyek egész Európán végig tombolva Ausztrián át hozzánk is eljutottak, sok zavart és kellemetlenséget okoztak az által, hogy a vasúti forgalmat mindenfelé megakadályozták. Ez okozta azt is, hogy tegnap a pesti vonat majdnem 4 órai késéssel esti 7 óra után érkezett városunkba. Az ország többi részeiből is egyrészt érkeznek a hírek a vonatok késéséről és főnakedásáról. A havazás nálunk még folyton tart és úgy látszik, nem is fog egyhamar szünetelni.

Gyászjelentés. Özv. Baliczky Józsefné szül. Deák Julia, továbbá gyermekei Gyula cs. kir. pénzügyi várn és adóri fővizsgáló, Károly, Leo cs. kir. hadapród, Ignác, Margit és Guidó, nemkülömben számos rokon, ismerős és jóbarátok nevében is mély fájdalommal tudatják a felejtethlen jó leány, testvér, rokon, ismerős és barátó Baliczky Borbála, folyó évi januárhó 13-án reggeli 3 órakor, életének 19. évében a halotti szentségek áhnyatat félétele után történt gyorsos elhunytát. A korán elköltözött drága halott hilt tetemei f. év és hó 14-én d. u. 4 órakor fogják Deák-Ferenc-utca 18. számú házból a helybeli róm. kath. közsirkertben örök nyugalomra tetetni; lelkeért pedig az egésztestő gyászmeáldozat ugyan e hó 16-án d. e. 9 órakor fog a helybeli T. Minorita-atyák szentegyházában az egek Úrának bemutatatni Aldás emlékére! Arad, 1886. januárhó 13.

Csendörök kihágása. Berzaváról írják lapunknak, hogy a statiai órs 3 csendörök f. hó 9-én éjjel kilestek H. Munk és fia gyárában dolgozó Hull János nevű munkást. A semmit sem sejtők egyetlent elverték, fillért ketté hasították s fejbőrét a szó szoros értelmében felszántották oldalfegyverőkkel. Ezt annál is inkább ajánljuk a csendörparancsnokság figyelmébe, mert elizhe hasonló eset v. d. énkön nem előzör történik.

Lopás. A kisjonk-erdőhegyi vaspályálatomias nyitott raktár-helyiségből e hó elején valami jómadarak 8 szakszta buzát emeltek el szep esendesen valamely sötétes éjszakán. A rögtön megindított nyomozás mindeideig nem vezetett eredményre.

Hírek a szomszéd megyékből. A temesvári szivagvári munkások strik-e-járól írja a „Delm. L.“ f. hó 12-éről: A novezett gyár 214 munkásból, a kik a szivagva-terem ugynevezett tpuso-gépínél voltak elfoglalva, ma reggel, rögtönzött berszökkenés folytán, beszüntették munkésüket. Együttal valamennyien visszakövetelték évek óta befizetett betegpénzeiket; és miután ezt megtagadták tőlük, zajos jeleneteket idéztek elő, sőt Swarez vezéredirektort meg is ugárták, úgy, hogy utlegek kíséretében kényszerül elhagyni a dolgozó-termet. Csakis a rendőrség erőies fellépésének sikerült nem eséklyi ortlkódés után, miközben ók is megismerkedtek nem egy repülő szivarláda értékes legyintésével, a rendet úgy, a hogy, helyőllaitani s a zongókat a helyszínről eltávolítani. Az ársökkenés — mint halluk — rögtönzöve történt, a mi egyáltalában nem díszreteres eljárás és 1000 drb ezergeritánál 20 körül 17 krra, miatal az érdekel munkások keresetükben érzékenyen megrovódtak. A vizsgálót megindítatott. — A klopdiái körjegyzőnek Bresovszky Emelinek megválasztását a beadott felebbezés elvetésével a helygyminiszter megrovóította. — V. r. esevgáji kőrórvössá Belak Ferenc felhártemplomi gyakorló-orvos választatot meg. — Hamis marhajárásokat talált a kir. csendörök Győrökon Marjuna Kucza ottani lakos birtokában. A járlatok és a tehének, melyekről azok szóltak, confisálatattak.

HAZÁNK ÉS A FŐVÁROS.

Az erdőlyrési közművelődési egylet választmányá kérdőn kezdte meg Kolozsvárot a munkaprogramm tárgyalását.

Budapestről is többen vesznek részt a gyűlésen.

József főherceg jótékonyága. Zelinka József pozsonyi túzóltó a pozsony-megei szövetség közgyűlése alkalmával a gyakorlatok közben a tetőről leesett, szörnyen halt és több árvt hagyott hátra. József főherceg, mint az országos túzóltó-egylet elnöke, megtudta, hogy a szerencsétlen véget ért túzóltó családja nagy nyomorral küzd, a napokban 50 ft segélyt küldött az özevgynek, hogy abból szükséges téli kiadásait fedezze.

Ferencz József unitárius püspököt megrendítő csapás érte: 15 éves leánya Kolozsvárot hagyományban meghalt.

A nagykirándi sikasztársról szóló hírek egy távirat szerint részben túzóttak, részben alaptalannak. A valódi híny csak 96 ft 58 fél kr. míg a többi özszege nézve csak rendszerellenes elkönyvelés kifogásolható. Belicska Béni szombolyi szolgabíró érlelvel vezeti a vizsgálatot.

Hazafias tót lap első száma jelent meg Budapesten; s a lap cizme „Vlast a Svet.“ Hoblik József szerkeszti s a nem rég alakult tót közművelődési egyesület adja ki. Az első szám nemcsak változatosan és érdekesen van összeállítva, hanem cikkeknek hazafias szelleme folytán kiválóan alkalmas lesz a tótság körében a panaslavitous törekvés és igazatások ellen-ulozására. Az első szám közli Trefort Agoston közoktatásiügyi miniszter sikerült arczképét s eltrajztát és Petöfi Sándor egyik költeményének tót fordítását is.

Szivárványt láttak Kolozsvárot, e télen már másodsor. A nép körében a szokatlan látvány különböző gazdasági és politikai kombinációkra adott alkalmat.

A hófúvás. A néhaly nap óta tartó hófúvás a közlekedést a vasutakon majdnem minden irányban megzavarta, s ez kivált az áruforgalomra nézve kiszámíthatatlan károkat okoz. A fővárosban nagy munkaerő alkalmaznak a hó eltakarítására, de a folytonos hóesés miatt a fáradság hiabavaló, s a seprőgépek egyáltalán nem használhatók. A magyar állanvasutak személyvonatát Győr felé elindították h. t. t. este, de a hóe nem birt a hőtömeggel s a mozdony Bicskén tül kizökent. A vonatot segédmozdonyainal visszaindították Budapestre. Használó jelentések érkeznek majd minden irányból, csak Budapest — Szeged között nem volt kedd-esteig zavar. Bécsből tívirják, hogy két nap óta valóságos hóhéllő szakad a városra.

A közlekedés fontársára óriási erőfeszítéseket tesznek, a mik azonban, különösen a külvárosokban, vajmi kevés eredménnyel vezetnek. Magában a belvárosban 4000 ember dolgozik szünetlenül a hó eltakarításán, fölöttébb kevés eredménnyel. A vasutovatok valamennyien nagy késéssel érkeznek meg, de mindeldig nagyobb balesetről, a mit a hófúvás okozott, hír nem érkezett. A nagy hófúvat következtében Marehégig a vasúti közlekedést megszüntették. A reggel fél 7 órakor várt budapesti személyvonat és a 10 órakor várt pozsonyi vonat nem közlekedhettek. A bécs-aspangi vasuton, valamint a bécs-soproni vonalon szintén megszüntették a közlekedést. Csak a trieszt-bécsi és tirol-karintiai vonalokon közlekednek a vonatok.

A ferli ellen. A főváros közigazgatási bizottsága a rendőr-főkapitány indokolt jelentése alapján elhatározta, hogy az utabban nagyon elterjedt ferlijáték ellen törvényes intézkedéseket kór az igazságszolgáltatástól.

Allamsegély görög-keleti lelkészeknek. A vallás és közoktatásiügyi miniszter, a gör. keleti egyházi célokra az 1885. évre törvényhozásilag megszavazott javadalomból, az erdélyi gör. keleti román főegyházmegei lelkészek és egyházközségek segélyezésére szolgáló összebből, Marin János krizbai gör. keleti román lelkészeknek 80 ft. Popovics György szászvárosi gör. keleti román lelkészeknek 80 ft. Mihályeszk János koalja-olabái gör. keleti román lelkészeknek 50 forint és Feketics János oláholyosi gör. keleti román lelkészeknek 60 ft államsegélyt engedélyezett.

A NAGYVILÁG.

A hóvihár a külföldön. Eisenachból írják e hó 10-éről: A wandriedi postakocsi ma kocsis nélkül érkezett ide. A kiküldött emberek a kocsisat a haron megfogva találták. Reggel kemény hideg volt (—20° K.) s a szegény ember a lovak mellett való gyalogással akart kissé megmelegedni, de ereje elhagyta és megfagyott. Tegnap óta szakadatlanul havazik. Párisból írják, hogy ott hétfőn egész napon át havazott, de az időjárás enyhe levén, a hólepkék olvadtak, mielőtt a földet érték. Mindazonáltal Páris külvárosában megakadt a közlekedés. — Areo olasz városból jelentik, hogy a hóvihár fehér lepellel borította be az egész vidéket. Valamennyi alposi vidékről nagy hóvihárokat jeleznek, melyekhez Felső-Olaszországban kemény hideg is járul. Belgium minden vidékéről megrendítő hírek érkeznek a hóvihárról. Antwerpenben a hóvihár teljesen elpusztította a telefonvezetéseket s a leessett sodronyok és az ormai vihar miatt minden közlekedés megszűnt. A telefonársaság karát 30.000 franknál többe becsüli. Több folyó kiadrt és nagy területet elpusztított. Lélegeben és Namisban szamos falu viz alatt áll; a malmok és gyárak megszüntették munkésüket. — New Yorkból jelentik e hó 9-iki kelettel, hogy az unio összes államainak óriási hóviharak pusztítanak; s a szél nyugatról keletnek hajtja a hóval terhes felhőket. A vonatok nagy késéssel és óriási nehézségekkel közlekednek. Több vonat megrekedt a hóban; az utasok egy napon és egy éjjelen várták a megszabadításukra érkező segítséget; végre szanokon voltak kénytelenek útjukat folytatni.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

Népszerű szentírás-magyarítások a szöszéken. Szondy Bela h-m. vásárhelyi ref. segédlelkész ily című folyóiratából megjelent a II. évfolyam hetedik füzet. E folyóirat negyedik füzetekben jelenik meg s előfizetési ára egy évre 1 ft. Az előfizetési pénzek legcélzesebben posta-

utalvánnyal a kisperegi (Aradmege) ref. lelkési hivatalhoz intézendők.

„Politikusaink pongyolában“ címzemmel Hentall Er Lajos képviselőházi tollrajzokat adott ki. Hentaller a mult országgyűlésen függetlenségi párti képviselő volt, s e párt szellemében írta meg a tollrajzokat. A kötet ára 1 frt 20 kr Budapest, Kókai Lajos bizománya.

Színház.

Arad, jan. 13.

Sári neni.

Népszönu harmad felvonásban. Irta: Almásy Tiharmur. Az aradi színházban először adotott januárhó 12-én.

Néhai Kadár Szalai Bandi egy testamentot és egy oedictust hagyott hátra, mely utóbbinak titkát egyedül Dobos jegyző őrzi. A testamentum szerint egész vagyonát Mariska leánya örökli, ki férjhez megy Urögi Tóth Mihálynéhoz, Bandi ur egykori bálványának fiához, Pálhoz. Ha vonakodik hozzá menni, akkor csupán a köteles részt kapja ki a vagyonból, a többinek életfogytig való hasznélvezeti joga az özevgyre. Bandi ur második nejeje és Mariska mostoha anyjára száll. A codicillus pedig úgy intézkedik, hogy ha özevgy Szalai Sára férjhez tud menni, az egész vagyon, örökösödés jogezimén visszazsáll a családra; de ezt a végintézkedést nem szabad felbontani elől, csak ha Mariska betöltötte a tizenötödik életét, mivel Pál, a praedestinat voltöngy, öpen akkor tájt fog hazra kerülni a katonaságtól.

A honydalom, természetesen, ugytímad, hogy Mariska másnak adja a szívet, nem a praedestinatit völegyének, ki véledenül meg a kiszabott terminus előtt hazra kerül a katonaságtól; másrészt a fiatal özevgy se hajlandó „már az élet küszöbén betenni maga utat az ajtót.“ s öppen azt a legényt szereti, ki Mariskának van szava s kinek emléke mélyen szívébe vésődött.

Sárinak mégis azon kell igyekeznie, hogy Mariska és Pál egymásit jegyjenek; nem akar halálán lenni az iránt a esület iránt, mely öt kebelebe fogadta, mikor szállt elhaltak s ö a rokonok kegyelme kenyéreire volt szoruló. El akarja és tudja folytatni szive minden gerjedelmét, hogy csupán kötelességének öjen s hogy teljesítse haldozó ura utolsó kívánságát. A szerelm és hala erős harozot vinak szívében, s ö rendületlen megall e harozban: jogot szerez a haldagságra.

A gyaru, hogy a maga részére akarja hódítani Pált, azt, hogy az örökség reá szálljon, egy későbbesített lépésre indítja; oda igeri kezét Somfa eselapott néptanítóknak, ki a esáladnak szögfló-rögöl rokona s most Szalainé hazában éldeve, a szép özevgy keze, vagy inkább vagyonja után áhítozik. Pál, kétsége esve, eszajná magát, hogy lemond örről a szívtelen asszonyról és Mariskát veszi feleségül, midőn Dobos, az utolsó órában, elejti azt a szót, mely élet veszi minden vádnak és gyauznak, s Szalainé megváltja abból a kínos helyzetből, melybe érzékenysége és önfeláldozása jutattja.

Nem akarunk e darabhoz a bírálóat bonozóló készél nyulni: annyigyegeje ma, hogy feltárni alig volna érdem s pellengére állítani olesó dícsőség, melyet nem állitunk. Mégis van egy megjegyzés, a melyet nem lehet elfojtatunk. Ha Dobos jegyző be nem rug a jóféle karozótól, melyet Szalainé tanjának iszank, a midőlyéből kikerült ezred hordó öröme, vagy ha Nagy Ádámnak, Sárapósnak eszébe nem jut, hogy a bor meg szokta oldani a magistratális személyök nyelvét is: akkor megdől az egész história, mely. látni való, egészen a véletlenre öpült, homokos stipendikus talajra, melyen maradandó, szilárd alkotmány nem épülhet.

A darab S o m o l ó n é asszony (Szalainé) jutalmát adott, ki ma este vett búcsút — reméltük, csak egy pár hétre — a közönségtől, melynek annyit kellemes óráit szerzett s mely ma lelkes ovatióval fogadta, midőn megjelent a színpadon Taps, koszoru és eljen-zaj csak halovány jölképe annak a rokonszenves elismerésnek, melyet a közönség a kedves művésznő iránt érez, s ennek a rokonszenvennek vérték kifejezést adni, midőn azt kívánjuk, térjen vissza mentel előbb, jökevide tisztavőrfenyével, hangja esengő érzével, mosolyával és könyveivel, az az elragadó „kis mama.“ kit, ma azzal a reménnyel, koszorúztunk meg hogy a viszontlátás koszorúja a búcsút nem találja még egészen elfonynyáva. Gallus.

Aradvárosi színház.

Folyó szám 105. Évadberlet 92. szám. 4-dik kisberlet 17. sz.

(Csütörtök, 1886. évi januárhó 14-én)

adatik:

HAMLET,

DÁN KIRÁYFI

Tragoedia 5 felvonásban. (Rendező: Kreacsányi)

SEMMÉLYEK:

Claudius, Dania kiralya	Molnar Antal.
Gertrud, dan kiralyne, Hamlet anyja	Siposné.
Hamlet, az előbbi kiraly fia, a mostaninak unokacsege	Samoló Sándor.
Horatio, Hamlet barátja	Tiszay Dező.
Polonius, fokamaras	Szabo Antal.
Laertes, fia — — — — —	Egry Kálmán.
Opheelia, leánya — — — — —	K-Hegyesy M.
Güldenstern, udvari — — — — —	Haday Sándor.
Szinszkrudely — — — — —	Halmay Imre.
Szinszkrudelyné — — — — —	Zavodszky Teréz.
Hamlet atyjának szelleme — — — — —	Gyore Alajos.
Elő- — — — — —	Nylassy M.
Masodik — — — — —	Borand Gyula.

Kezdet 7 órakor.

TÖRVÉNYSZÉKI CSARNOK

Felfüggesztett ügyvéd. A temesvári ügyvédi kamara közli: teszi, hogy Mazon János kubini ügyvéd a kir. curia

ítéletével az ügyvédség gyakorlatától felfüggesztett.

A Végh Ignác-féle bünygyben a kir. tábla utasította a budapesti kir. törvény-szék, hogy a vad élemlere vonatkozólag, kapcsolatosan a felmerült zárlati és egyéb magánügy kérdésekkell, hozzon ha a l a d é k t a l a n u l érdemleges határozatot.

KIS LOTTÓ.

B r u n n , január 13.
61. 75. 6. 50. 38.

KÖZGAZDASÁG.

VEGYÉS KÖZLEMÉNYEK.

A temes-bégavölgyi közönség az aláírások fényes eredményével zaratnak le s nagy reductióra lesz szükség.

A postatakarékpenztári intézmény terjesztése érdekében egy huszon röp irat jelent meg: „Nehany szó a nagy, kir. postatakarékpenztártól“ címzemmel. A röpíratot díj nélkül küldi szét a postatakarékpenztárak igazgatóságá. Ismerteti az egész szervezetet, s bizdító szavakat intéz a közönséghez. Idézzük beöle a következőt: „Azon váratlanul meglepő fényes eredmények, melyet a postatakarékpenztárak mindeütt, a hol létesítettek, elérték, bizonyítékot képezik annak, hogy sok hiányt pótolnak és azon reményt táplálják bennünk, hogy Magyarország lakóinak alkalom nyujtatván fillereiket még a legtávolabbi vidéken is könnyűszerrel biztos helyen megtakarítani, be fogják bizonyítani, miszerint alptalan azon vad, mintha Magyarország népeiben hiányzóssá a takarékosssági szellem a reméljük, hogy alig fog eltölni nehány év és a szaraz számok adatai szembetönuően fogják bizonyítani miként hazánk, valamint sok más téren, ugy ezen az uton is a müvelt nyugati államok nyomokába lép.“

Az állategészségügy rendezése. A kereskedelmi miniszterumban egy 14 cikkből álló terjedelmes „az állategészségügy rendezéséről“ szóló törvényjavaslat dolgoztatott ki, a mely február havában egy nagy enquet tárgyalásra alá hocsátatik. Az enquet tagjai több szakminiszterium képviselői és szakértők lesznek.

Szeszűzlet.

(Jan. 13.)

(B.) Készaru nagyban 23.50—23.75, kisesinyben, 24.25 hordó nélkül per 100 liter %.

Budapesti gabnatozsde.

(Jan. 13.)
Az üzlet szilárd. Tavaszi buza 7.93—5.95, tengeri május—juniusra 5.53—55, tavaszi zab 6.57—60, uj buza 8.37—40.

Budapest, jan. 13. (Az „Aradi Közlöny“ eredeti távirata) Az esti tózsde zárlati árfolyamai: Magyar arany-árakék 101.25; magyar hitelbank 203.75; osztrák hitelbank 297.60; London 126.90; Paris 50.20.

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktózsden 1885. évi januárhó 13. an.

Magyar aranyárakék 6 sz. — — — — —	
Magyar aranyárakék 4 sz. — — — — —	101.20
Magyar papírárakék 5 sz. — — — — —	92.95
Magyar vasuti kölcsön — — — — —	151.75
Magyar keleti vasuti államkötvény I. kib. — — — — —	98.75
Magyar keleti vasuti államkötvény II. kib. — — — — —	127. —
Magyar keleti vasuti államkötvény III. kib. — — — — —	102. —
Magyar földterhermentesítési kötvény — — — — —	103.75
Magyar földterhermentesítési kötvény. záradék. — — — — —	108.25
Temes-bánati földterhermentesítési kötvény — — — — —	103.75
Magyar szőlődezármaváltási kötvény — — — — —	98. —
Magyar nyeregemény-sorsjegy-kölcsön — — — — —	118. —
Tiszaszabolasi és szegedi sorsjegy — — — — —	124.25
Osztrák jaradék papirban — — — — —	83.75
Osztrák jaradék ezüstben — — — — —	84. —
Osztrák jaradék ara yban — — — — —	117.75
1860-iki osztrák államsorsjegy — — — — —	139.75
Osztrák-magyar bankrészevény — — — — —	803. —
Magyar hitelbankrészevény — — — — —	309.75
Osztrák hitelintézeti részevény — — — — —	297.80
Ezüst — — — — —	— — — — —
Ca. és kir. arany (Napoleonódor) — — — — —	5.93
20 frankos arany (Napoleonódor) — — — — —	10.93
Nemet bíróalmi marka — — — — —	62.10
London (3 havi váltókért) — — — — —	126.90
20 markos arany — — — — —	12.42

BUDAPESTI TŐZSDE.

Január 12.

	Pénz	Arú
M. kir. aranyár. adóment. 4 ⁰ / ₁₀₀	100 10	99
" papíráradék adóment. 5 ⁰ / ₁₀₀	88 95	89 90
M. vasuti köl. 120 frt o. é. (300 fr) 5 ⁰ / ₁₀₀	147 75	148 40
M. v. köl. 120 frt egyes dbkban	150 —	151 —
M. 1869. kel. v. á. kötv. (els.) adóment. 5 ⁰ / ₁₀₀	98 75	99 25
M. 1873. kel. ár. v. czb. (els.) adóment. 5 ⁰ / ₁₀₀	127 —	127 50
M. 1876. kel. aranyban (els.) adóment. 5 ⁰ / ₁₀₀	108 75	109 50
M. kir. nyeresémi-kölcsön 100 frt 50 frt drbjá	117 —	118 —
Tiszai és szegedi kölcsön 4 ⁰ / ₁₀₀	123 75	124 25
M. k. földtm. kötvények 5 ⁰ / ₁₀₀	103 50	104 —
1867. zárad. 5 ⁰ / ₁₀₀	103 75	104 —
M. k. földtm. kötvények temesi 5 ⁰ / ₁₀₀	103 75	104 50
1867. zárad. 5 ⁰ / ₁₀₀	103 —	104 —
M. k. földtm. kötvények horvátorsz. 5 ⁰ / ₁₀₀	102 75	103 —
M. k. földtm. kötvények erdélyi 5 ⁰ / ₁₀₀	103 50	104 —
erdélyi jelz. urb. vá. (100 forint) 5 ⁰ / ₁₀₀	95 50	96 —
98 — 99 —	98 —	99 —
Szolódézmavált. kötv. (100 frt) 5 ⁰ / ₁₀₀	106 —	106 50
Pest városi kölcsön 1870. évből 6 ⁰ / ₁₀₀	107 50	108 —
1871. évből 6 ⁰ / ₁₀₀	99 50	100 50
Budapesti föv. 1880. kölcsöne 6 ⁰ / ₁₀₀	100 —	100 50
Budapesti bankegys. részvényt	283 —	283 25
Magy. ált. h. telbank	110 50	111 50
Magy. jelz. hltl II. kib. in. elismv.	81 —	81 —

	Pénz	Arú
Magy. orsz. bank részvény-társaság	—	— 50
Osztrák hitelintézet	278 30	279 —
Osztr.-magyar bank	860 —	865 10
I. magyar iparbank	144 —	146 —
Pesti keresk. bank	563 —	565 —
Bécsi bizt. társulat	200 —	202 —
Bécsi élet- s jár. bizt. társ.	198 —	200 —
Első magy. általános bizt. társ.	3040 —	3065 —
Fonciere pesti bizt. társ.	67 —	69 —
Magyar-francia bizt. társ.	—	200 —
Pannonia vissz. társ.	740 —	750 —
Concordia malom	590 —	600 —
Első budapesti malom	1315 —	1325 —
Erzsébet malom	262 —	265 —
Hengermalom	659 —	666 —
Lauza malom	314 —	316 —
Molnárök és sütök malma	437 —	439 —
Pannonia malom	1010 —	1035 —
Viktoria malom	310 —	320 —
„Adria” m. tengeri hajóz. részv. t.	—	—
Álföld-fiumei vasut 5 ⁰ / ₁₀₀	185 50	186 —
Battaszék domb.-zárány vasut 5 ⁰ / ₁₀₀	178 —	179 —
Déli vasut 5 ⁰ / ₁₀₀	131 50	132 —
Északkeleti vasut 5 ⁰ / ₁₀₀	174 —	173 —
Erdélyi vasut 5 ⁰ / ₁₀₀	178 25	178 —
Győr-sopron-ebenfurti vasut 5 ⁰ / ₁₀₀	147 —	148 —
Kassa-oderbergi vasut 4 ⁰ / ₁₀₀	171 —	172 —
Magyar galicziai vasut 3 ⁰ / ₁₀₀	—	—
M. ny. v. (sz.-győr-gráciai vasut) 3 ⁰ / ₁₀₀	—	—
Osztrák államasut 3 ⁰ / ₁₀₀	164 —	165 —
Pécs-baresi vasut 3 ⁰ / ₁₀₀	267 —	268 —
Tisza-vidéki vasut 3 ⁰ / ₁₀₀	—	— 50
Osztr. dunagőzhajózási társ. 3 ⁰ / ₁₀₀	250 50	251 —

	Pénz	Arú
Pesti közuti vaspálya	460 —	463 —
Pesti közuti vasp. élvezet jegyek	530 —	533 —
Budapesti III. ker. takarékp.	330 —	333 —
Országos központi	75 —	77 —
Pesti hazai első	437 —	439 —
Egyesült Budapest fővárosi tdkp.	5950 —	6000 —
Magyar ált. takarékp. részvény	435 —	440 50
Alagut	88 —	89 —
Általános waggon kölcs. társaság	148 50	149 —
„Franklin”-társulat	78 —	89 —
Ganz és társa vasó. és gépgyár	204 —	206 —
Gschwindt-féle szeszgyár	760 —	770 —
Gyapjum. és biz. I. magyar	400 —	405 —
Keresked. épülete	265 —	270 —
Könyvnyomda „Atheneum”	600 —	—
Pesti	560 —	570 —
Köszénb. és téglagy. (Drasche)	1025 —	—
Nemzetközi waggon-kölcsön-részvénytársaság	218 —	220 —
Pesti építő-társaság	82 —	83 —
Rimamurány-salgótarj. va. rvt.	—	—
Salgótarjáni köszénb.	85 —	86 —
Schlick-féle vasó. és gépgyár	131 —	132 —
Schlick-féle vasó. és gépgyár II. kib.	193 —	196 —
Serfőzde első magyar	—	—
Sertéshizlalo	970 —	980 —
Sósuti kőbánya	264 —	267 —
Spodium- és csontlisztgyár	—	—
Szálloda-részvénytársaság	—	—
Tégla- és mészégető ujlaki	105 —	106 —
Török dohányrészvény	148 —	150 50
Gőztéglagyár kőbányai szel. nélk.	91 —	92 —
M. jelz.-bank ny. kölcsönkötv. 4 ⁰ / ₁₀₀	225 50	230 —

Záloglevelek.	Pénz	Arú
M. földhitelet. papírérték 5 ¹ / ₂ %	102 75	105 50
" " " " " 5 ⁰ / ₁₀₀	101 50	102 —
" " " " " 4 ¹ / ₂ %	95 25	95 75
" " " " " 5 ¹ / ₂ %	127 25	128 —
" jelzálogbank " " " 5 ¹ / ₂ %	101 50	101 90
" " " " " 5 ¹ / ₂ %	99 —	99 50
Kisbirt. orsz. földh.-int. 5 ¹ / ₂ %	99 25	99 75
Osztr.-magyar bank o. é. 4 ¹ / ₂ %	102 25	102 50
" " " " " 4 ¹ / ₂ %	101 15	101 45
" " " " " 4 ¹ / ₂ %	99 —	99 30
Pesti m. keresked. bank " " " 4 ⁰ / ₁₀₀	103 —	103 50
" " " " " 5 ¹ / ₂ %	101 50	102 —
" " " " " 5 ¹ / ₂ %	99 —	99 50
Albina tak. és hitelit. " " " 5 ⁰ / ₁₀₀	100 50	101 50

Elsőbbségek.	Pénz	Arú
Budapesti lánchíd " " " 5 ⁰ / ₁₀₀	104 —	104 25
Lloyd- és tőzsde-épület " " " 5 ⁰ / ₁₀₀	98 50	99 —
M. sz. k. orsz. vörös-kereszt sorj.	8 50	8 75
Osztrák vörös kereszt-egylet " " "	14 25	14 75

Pénz	Arú	
Cs.-kir. arany (vert) " " "	5 93	5 56
Cs.-kir. arany (kör) " " "	5 90	5 93
Osztrák-magyar 8 frtos arany " " "	9 99	10 02
20 frankos arany " " "	10 —	10 02
Osztrák és magyar ezüst " " "	—	—
Német birod. bankj vagy ezekkel egyenért. bankj. (100 márkáért)	62 —	62 10
Ném. bankp. 100 ném. bir. márkáért	62 —	62 20
Amsterdam 100 hollandi frtért	104 50	104 75
Páris 100 frankért	50 05	50 15
Svájci pénzügyezők 100 frankért	49 95	50 05
London 10 font sterlingért	126 20	126 65

H I R D E T É S E K.

Tanoncznak

felvétetik egy jó házból való fiu

„Széchenyi irodalmi intézet”

könyvnyomdájában

Aradon, főter. Hermann-udvar I. em.

177 szám 1885.

Arverési hirdetmény.

Alulírt kiküldött végrehajtó az 1881. évi LX. t. czikk 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy az aradi kir. járásbíróóság 13085 sz. 1885. végzése által Ujpanáti gyám-pénztár végrehajtató javára Brittrager György ellen 361 frt 65 kr. tőke erejéig elrendelt kielégítési végrehajtás alkalmával bíróság lefoglalt és 660 frt 55 kr-ra becsült 80 hectoliter buza, 2 lóból álló ingóságok nyilvános árverés útján eladatnak.

Mely árverésnek a hely színén, vagyis al-

peres lakásan leendő eszközésére 1886. év januárhó 23. napjának délutáni 3 órája határidőül kitűzték és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hívatnak meg: hogy az érintett ingóságok ezen árverésen, az az 1881. évi LX. t. cz. 107. §-a értelmében a legtöbbet ígérőnek becsáron alól is eladtni fognak.

Az elárverezendő ingóságok vételára az 1881. évi LX. t. cz. 108. §-ában megállapított feltételek szerint lesz kifizetendő.

Kelt Aradon, 1886-ik évi január hó 4-én.

Tenetzky,
kir. bírósági végrehajtó kiküldött.

Nevelőnők

kik Angol- és Franciaországban működtek, kitűnő zongorajátzók és a nevelés befejezésére különösen alkalmasak, **nevelőnők** nyelvben tökéletesek, zenében kitűnők, kik fiatal gyermekek nevelésével előszeretettel foglalkoznak; **angol nők**, kik a francziai tökéletesen bírják, **francozia nők**, kik a zenében tökéletesek.

Német, francia és angol bonnokat kitűnő bizonyítványokkal és szerény igényekkel a legjobb tan- és nevelő erőket lelkiismeretesen ajánl

Reisner Mathild asszony

elhelyező intézete, Bécs, I. Goldschmidgasse 9.
Képvisele: Arad, kápolna-utca 4. sz.
18-99 I. emelet.

Rozsnyay Mátyás

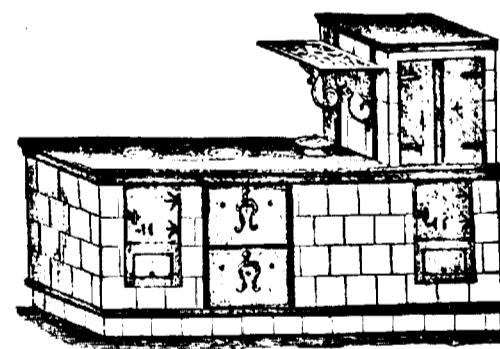
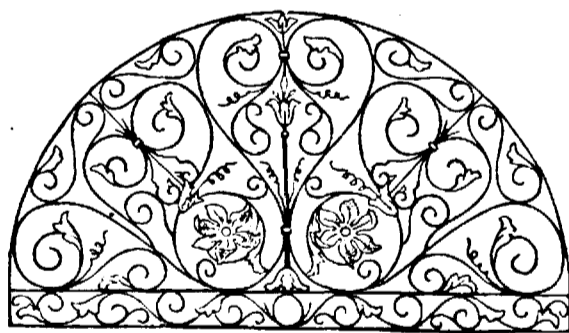
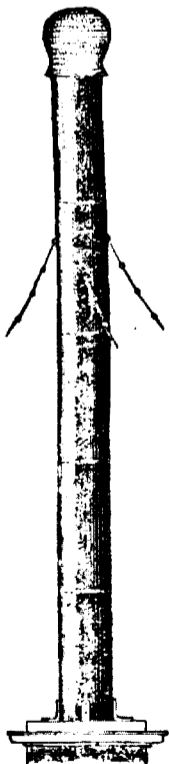
gyógyszertára
s művegyeseti laboratorinuma

ARAD, Szabadságtér 1-ső szám.

ziven kinalkozik minden külföldi vagy belföldi gyógyszer-külföldesség beszerzésére, s készletben tart következő megbizható hatású szereket:
Chininezukor és chininesokoládé, gyermekeknek könnyen beadható hidegleles elleni szer melyet a magyar orvosok és természetvizsgálók pályadíjjal koszorúztak. Mind az öt világ részben el van terjedve.
Hisera eszettek, dr. Hager javított receptje szerint. Legmegbízhatóbb szer hidegleles elleni felhőtek számára, egy üveg 90 kr.
Dorsch halmáj-olaj. A kereskedésben előforduló minden halmáj-olajok között a leg tisztább és leggyógyhatásosabb. Igen könnyen bevehető. Egy üveg 1 frt.
Circassian. Biztos hatású és ártalmatlan szer, hól összeállított hajfestő-szer. Egy üveg 1 frt 40 kr.
Dr. Bernatzik fogeseppjei. Bármeely fogfájást azonnal megszüntet. Egy üveg 35 kr.
Serrail arckenőes. Az arcon mutatkozó szeplők pattanások és mifoltok eluzésére a legalkalmasabb szer, mely bőrszépítő hatásban minden más szert felülmul. Egy tégely 70 kr és 1 frt.
Anosmin lappor. A lábizadás és feltérés ellen sikeresen használható. Egy doboz 50 kr.
Valódi tokaji-bor. Kitűnő minőségű, dr. Szabo Gyula világhíru pinceszéjéből. Ára egy üvegnek 2 80, 3 50 és 4 frt o. é.
Párisi hőtgyapor. Igen használható az arcbőr tisztítására. Egy skatulya 50 kr.
Ereztszító por, melynek segítségével arany ezüst, réz paklong és acél tárgyakat igen kevés fáradsággal tükör fényre lehet tisztítani. Minden háztartásban használható. Egy adag 10 kr.
Dr. Kepes fagybalzsama. A befagyott kezet vagy lábat 3-4 nap alatt biztosan meggyógyítja. Egy üveg ára 35 kr.
Lang rheuma ellenes szere. Mindenféle nehélségből eredt rheumás és csúzos fájdalmak ellen igen híres és keresett szer. Egy üveg 30 kr.
Dr. Kelen köhögés elleni szere, mely mindenféle köhögést biztosan gyógyít. Ára 40 kr.
Mindelen gyógyszer — a pakolási eszközök, kötszerek hozzáadásával — bárhova postán elküldetnek.
Ugyanek alulírt gyógyszerárában mindenféle gyógyvizsgálatra megbízások elfogadtnak és kiküldetesen teljesítetnek.

Rozsnyay Mátyás,
gyógyszerész.

a „Szentháromság”-hoz.

STOLL KÁROLY,

építészeti és műlakatos,

ARADON, ÖZ-UTCZA 23. SZÁM.

Elvállal mindennemű

HID- és ÉPÍTÉSZETI VASMUNKÁKAT

valamint vasból kerti sir-rácsokat és sirkeresztet tervszerinti készítésre a legjutányosabb árák mellett.

ARADON a LEGNAGYOBB RAKTÁR TAKARÉKTŰZHELYEKBEN.

Egyáltalában minden e szakmába vágó czikkeket legkitűnőbb minőségben s legolcsóbb árák mellett készíttetek.

Tudomására adom a t. üzlettárs feleimnek, miszerint saját készítményű

PRÉSELT VASLEVELEKET ÉS ROSSETTÁKAT melyeket eddig külföldről nagy nehezséggel és drágán szereztek be, nálam a legjobb minőségben gyári áron alul kaphatják.

